

Oslo-juristene går til angrep på rettsoppgjøret.

Bruker uttrykk som „svineri”, „skam og skandale”, „dominert av klikkvesen“ etc.

Der finnes ikke noe rettslig grunnlag for oppgjøret, og straffelovens §86 er ikke anvendbar på flesteparten av dem som er blitt straffet.

63 jurister hevder også uten forbehold at det er rettsstridig å fastsette straffeansvar for de passive N.S.-medlemmer.

De fleste tiltalte er dømt på forhånd.

Rettsoppgjøret er blitt brukt til å avvike oppladet hat og forbitrelse på en måte som er en skjensel for vårt rettsapparat.

Samfundet 15/11-1948 (nr. 21)

100248

I februar i år ble der satt i gang en undersøkelse for å bringe på det rene hvorledes juristene stiller seg til rettsoppgjøret. Undersøkelsene har vært ledet av professor Arne Næss, jur. kand. Erik Rinde og magister Herman Tønnesen. Etter å ha foretatt en rekke forhåndsintervjuer for å bringe på det rene hvorledes spørsmålene burde stilles, utformet gruppen et spørreskjema som ble sendt samtlige jurister i Oslo. Omlag 150 jurister, deriblant en rekke av våre fremste, juridiske kapasiteter, sa seg villige til å besvare spørsmålene. De øvrige ønsket ikke å uttale seg. — Undersøkelsene er nå på det nærmeste avsluttet, og magister Tønnesen har gitt en oversikt over resultatene.

For de som ikke har hatt annet å holde seg til enn landssvikpropagandaen i den ensrettede dagspresse, må vel juristenes fordømmelse av rettsoppgjøret komme som et sjokk. Men for de innvidde har det lenge vært en kjent sak at forbitrelsen er stor og almindelig i juristkretser over den måte man har gått frem på. — Det mest bemerkelsesverdige tør vel derfor være at juristene uttaler seg så åpent og uten forbehold. At de denne gang ikke har lagt fingrene imellom, fremgår med all ønskelig tydelighet av magister Tønnesens opplysninger som vi gjengir fra «Bergens Tidende»:

«Arbeidet er stort sett ferdig nå, og resultatet er helt utforbløffende. Undersøkelsen fastslår med tørre tall og nakne fakta at rettsoppgjøret blir kollosalt nedvurdert av juristene. Det gjør seg gjeldende en oppsiktsvekkende utilfredshet med det, særlig da de passive ns-medlemmers forhold. 63 av intervjubjektene hevdet uten forbehold at det var galt og at det ikke var rettslig grunnlag for å fastsette straffeansvar for passive ns-medlemmer. 68 mente at det var rett. Av forsvarerne hevdet 30 at det var galt og 23 at det var rett. For aktorene var de tilsvarende tall 13 og 33. Resten av intervjubjektene

tok ikke bestemt standpunkt til dette spørsmålet.

En rekke av juristene hevder at det ikke er noe rettslig grunnlag for rettsoppgjøret og at § 86 ikke er anvendbar på størstedelen av dem som er blitt straffet og dem som fortsatt straffes etter den.

Blant andre ankemål mot rettsoppgjøret nevner juristene at det er «urettferdig», «dominert av klikkvesen», «hemmelighetskremmeri», og at de fleste tiltalte er dømt på forhånd. Mange framholder inkonsistensen i straffeutmålingen som det alvorligste anklagepunkt mot rettsoppgjøret, og drar fram en rekke eksempler som viser at folk er blitt frikjent for en forbrytelse som for et par år siden kvalifiserte til meget streng straff.

Svært mange hevder også at det moralske grunnlag mangler, og mener at rettsoppgjøret er blitt brukt til å avvikle «oppladet hat og forbitrelse» på en måte som er en «skjensel for vårt rettsapparat».

I flere tilfelle ble intervjuerne forelagt «illegale» skrifter om rettsoppgjøret. Vedkommende jurister tok ikke på noen måte avstand fra de beskyldningene som kommer til uttrykk her. Juristene bruker selv uttrykk som «pøbelaktig», «svineri», «skam og skandale» om rettsapparatet. Det er verd å merke seg at disse uttalelser ikke er avgitt anonymt.

Intervjuobjektene ble også bedt om å uttale seg om forhold som de ville karakterisere som landssvik. Alle som en nevnte økonomisk landssvik som typisk eksem-

Forts. s: 3.

Oslo-juristene

selv har vært med på å gjennomføre, og den blir ikke mildere av det faktum at landssvikene selv utnytter disse uttalelsene i sin propaganda. Når en leser gjennom juristenes uttalelser, får en uvilkaarlig et inntrykk av at det er noe fundamentalt galt ved hele vårt landssvikoppgjør, og at det rår et skrikende misforhold mellom paragrafene og det rent menneskelige.

Magister Tønnesen som gir disse opplysningene til BTO, forteller videre at undersøkelsen er et ledd i et seminar som professor Næss har ledet ved Universitetet i Oslo for en gruppe heimefrontfolk og frontkjempere. Formålet med seminaret er å bringe på det rene hva som var årsaken til motsetningsforholdet under krigen, om det var forskjellige syn på det historiske hendelsesforløp som var grunnlaget eller om det var av moralsk karakter.

Magister Tønnesen forteller videre at da arbeidet med juristenes spørreskjema begynte, hadde en ikke anelse om at en stakk nesen bort i et hvepsebol. Det hendte ofte at juristene uoppfordret og i største forbitrelse fortalte de mest hårreisende historier fra det oppgjør all verden har beundret for dets rettferdighet, verdighet og konsekvens.

Så langt magister Tønnesens uttalelser til «Bergens Tidende».

Som man vil ha sett, er det en rekke av Oslo-juristene som ikke har ønsket å uttale seg. Årsaken til dette ligger det nær å tenke seg. Det er jo ikke helt ufarlig å fremkomme med opposisjonelle meninger i dagens Norge.

Særlig bemerkelsesverdig er det forøvrig at det blant dem som bryter staven over rettsoppgjøret, også er 13 aktorer. Der er forøvrig grunn til å tro at de jurister som ennå forsvarer rettsoppgjøret hurtig vil skrumpe ytterligere inn i antall, mens «opprørerne» vil bli stadig flere. Vi spår at herrene Arntzen og Solem snart vil stå nokså alene igjen på valen. Eller kanskje de vil få selskap med enkelte av de høyesterettsdommere som har vært med på å godkjenne «nyordningen»?

Ellers er det verdt å merke seg at heller ikke disse undersøkelser, som altså er utgått fra Universitetet i Oslo, blir omtalt med et eneste ord Oslo-pressen. Mange vil sikkert undre seg over årsakene. Kanskje pressen har mottatt direktiver i sakens anledning? Eller kanskje forklaringen er den at en rekke av sjefredaktørene i Oslo-pressen er innblandet i det «klikkesen» som Oslo-juristene taler om?

Vi undres bare på hvor lenge fortielsespolitikken ennå kan holdes gående.

Oslo-juristene

(Forts. fra s. 1).

pel på landssvik, mens meningene var svært delte når det gjaldt frontkjempene.

Mange framholder at når rettsoppgjøret har fått en så uheldig form, skyldes det at de som har ansvaret for at det fikk den form og det omfang det fikk, selv har en skyldfølelse som de har behov for å kompensere ved å opptre aggressivt mot NS-medlemmer.

Det er en meget hard dom våre jurister feller over det oppgjør de

SAMFUNDSLIV 15 11 -1948 (nr. 21):

Oslo-juristene går til angrep på rettsoppgjøret

Bruker uttrykk som «svineri», «skam og skandale», «dominert av klikkvesen» etc.

Der finnes ikke noe rettslig grunnlag for oppgjøret, og straffelovens § 86 er ikke anvendbar på flesteparten av dem som er blitt straffet.

63 jurister hevder også uten forbehold at det er rettsstridig å fastsette straffansvar for de passive N.S.-medlemmer. De fleste tiltalte er dømt på forhånd.

Rettsoppgjøret er blitt brukt til å avvike oppladet hat og forbitrelse på en måte som er blitt en skjensel for vårt rettsapparat.

I februar i år ble det satt i gang en undersøkelse for å bringe på det rene hvorledes juristene stiller seg til rettsoppgjøret. Undersøkelsen har vært ledet av professor Arne Næss, jur. kand. Erik Rinde og magister Herman Tønnesen. Etter å ha foretatt en rekke forhåndsintervjuer for å bringe på det rene hvorledes spørsmålene burde stilles, utformet gruppen et spørreskjema som ble sendt samtlige jurister i Oslo. Omlag 150 jurister, deriblant en rekke av våre fremste, juridiske kapasiteter, sa seg villige til å besvare spørsmålene. De øvrige ønsket ikke å uttale seg.

For de som ikke har hatt annet å holde seg til enn landssvikpropagandaen i den ensrettede dagspresse, må vel juristenes fordømmelse av rettsoppgjøret komme som et sjokk. Men for de innvidde har det lenge vært en kjent sak at forbitrelsen er stor og almindelig i juristkretser over den måte man har gått frem på. — Det mest bemerkelsesverdige tør vel derfor være at juristene uttaler seg så åpen og uten forbehold. At de denne gang ikke har lagt fingrene imellom, fremgår med all ønskelig tydelighet ut av magister Tønnesens opplysninger som vi gjengir fra «Bergens Tidende»:

«Arbeidet er stort sett ferdig nå, og resultatet er helt utforbløffende. Undersøkelsen fastslår med tørre tall og nakne fakta at rettsoppgjøret blir kollosalt nedvurdert av juristene. Det gjør seg gjeldende en oppsiktsvekkende utilfredshet med det, særlig da de passive ns-medlemmers forhold. 63 av intervjuobjektene hevdet uten forbehold at det var galt og at det ikke var rettslig grunnlag for å fastsette straffansvar for passive ns-medlemmer, mens 68 mente at det var rett. Av forsvarerne hevdet 30 at det var galt og 23 at det var rett. For aktorene var de tilsvarende tall 13 og 33. Resten av intervjuobjektene tok ikke bestemt standpunkt til dette spørsmålet.

En rekke av juristene hevder at det ikke er noe rettslig grunnlag for rettsoppgjøret og at § 86 ikke er anvendbar på størstedelen av dem som er blitt straffet og dem som fortsatt straffes etter den.

Blant andre ankenål mot rettsoppgjøret nevner juristene at det er

«urettferdig», «dominert likkvesen», «hemmelighetskremmeri» og at de fleste tiltalte er dømt på forhånd. Mange framholder inkonssekvensen i straffutmålingen som det alvorligste anklagepunkt mot rettsoppgjøret, og drar fram en rekke eksempler som viser at folk er blitt frikjent for en forbrytelse som for et par år siden kvalifiserte til meget streng straff.

Svært mange hevder også at det moralske grunnlag mangler, og mener at rettsoppgjøret er blitt brukt til å avvike «oppladet hat og forbitrelse» på en måte som er en «skjensel for vårt rettsapparat».

I flere tilfelle ble intervjuene forelagt «illegale» skrifter om rettsoppgjøret. Vedkommende jurister tok ikke på noen måte avstand fra de beskyldningene som kommer til uttrykk her. Juristene bruker selv uttrykk som «pøbelaktig», «svineri», «skam og skandale» om rettsapparatet. Det er verd å merke seg at disse uttalelser ikke er avgitt anonymt.

Intervjuobjektene ble også bedt om å uttale seg om forhold som de ville karakterisere som landssvik. Alle som en nevnte økonomisk landssvik som typisk eksempel på landssvik, mens meningene var svært delte når det gjaldt frontkjemperne.

Mange framholder at når rettsoppgjøret har fått en så uheldig form, skyldes det at de som har ansvaret for at det fikk den form og det omfang det fikk, selv har en skyldfølelse som de har behov for å kompensere ved å oppføre seg aggressivt mot NS-medlemmer.

Det er en meget hard dom våre jurister fellor over det oppgjør de selv har vært med på å gjennomføre, og den blir ikke mildere av det faktum at landssvikene selv utnytter disse uttalelsene i sin propaganda. Når en leser gjennom juristenes uttalelser, får en uvilkårlig et inntrykk av at det er noe fundamentalt galt ved hele vårt landssvikoppgjør, og at det når et skrikende misforhold mellom parafrase og det rent menneskelige.

Magister Tønnesen som gir disse opplysningene til BTO, forteller videre at undersøkelsen er et ledd i et seminar som professor Næss har ledet ved Universitetet i Oslo for en

gruppe heimfrontfolk og frontkjemper. Formålet med seminaret er å bringe på det rene hva som var årsaken til motsetningsforholdet under krigen, om det var forskjellige syn på det historiske hendelsesforløp som var grunnlaget eller om det var av moralsk karakter.

Magister Tønnesen forteller videre at da arbeidet med juristenes spørreskjema begynte, hadde de ikke anelse om at en stakk nesen bort i et hvepsebol. Det hente ofte at juristene uoppfordret og i største forbitrelse fortalte de mest hårreisende historier fra det oppgjør all verden har beundret for dets rettferdighet, verdighet og konsekvens.

Så langt magister Tønnesens uttalelser til «Bergens Tidende».

Som man vil ha sett, er det en rekke av Oslo-juristene som ikke har ønsket å uttale seg. Årsaken til dette ligger det nær å tenke seg. Det er jo ikke helt ufarlig å fremkomme med opposisjonelle meninger i dagens Norge.

Særlig bemerkelsesverdig er det forøvrig at det blant dem som bryter staven over rettsoppgjøret, også er 13 aktører. Det er forøvrig grunn til å tro at de jurister som ennå forsvarer rettsoppgjøret hurtig vil skrumpe ytterligere inn i antall, mens «opprørerne» vil bli stadig flere. Vi spår at herrene Arntzen og Solem snart vil stå nokså alene igjen på valen. Eller kanskje de vil få selskap med enkelte av de høyesterettsdommere som har vært med på å godkjenne «nyordningen»?

Eller er det verd å merke seg at heller ikke disse undersøkelser, som altså er utgått fra Universitetet i Oslo, blir omtalt med et eneste ord i Oslo-pressen. Mange vil sikkert undre seg over årsakene. Kanskje pressen har mottatt direktiver i sakens anledning? Eller kanskje forklaringen er den at en rekke av sjefredaktørene i Oslo-pressen er innblandet i det «klikkvesen» som Oslo-juristene taler om?

Vi undres bare på hvor lenge fortelles-politikken ennå kan holdes gående.

DAGBLADET:

Nye avsløringer fra Fjærtøft

Av Per Lars Tonstad

Tromsø (Dagbladet): — Min mest avslørende og kontroversielle bok noensinne! Krigsforfatter Kjell Fjærtøft sparer som vanlig ikke på kruttet når han varsler ny bokutgivelse.

doser til en bok hvert år, tittelen på brets bok er hemmelig, men Fjærtøft letter på sløret når det gjelder innholdet i et stort intervju med avisa Tromsø. Han varsler bl.a. avslørende og sensasjonelle opplysninger om general Otto Ruge, høyesterettsjustitiarius Paal Berg, og biskop Eivind Berggrav.

Kapitulasjonsavtale

I boka hevder han bl.a. at det var flertall blant norske politikere for å avsette regjeringen Nygaardsvold og suspendere kong Haakon i juni 1940. Forfatteren hevder at Norge i avtalen frasier seg retten til å drive krig mot tyskerne så lenge verdenskrigen varte. Norske myndigheter beskrev etter krigen avtalen bare som en våpenstillstandsavtale. På den bakgrunn ble kirkeminister Ragnar Schanke i Quisling-regjeringen dømt og henrettet for høyforræderi.

Under lupen

Nok en gang stiller populærforfatteren norsk okkupasjonshistorie under lupen. Og han hevder å kunne presentere sensasjonelle opplysninger som må føre til omskriving av krigshistorien.

Det har Fjærtøft hevdet før, og fått på pukkelen av faghistorikere. De har alltid ment at den tidligere journalisten og filmmannen er for lite seriøs og slenger om seg med påstander som ikke tåler nærmere granskning.

Kjell Fjærtøft sitter på et unikt kildemateriale fra krigen. Det porsjonerer han ut i passende

I boka offentliggjør Fjærtøft innholdet av en kapitulasjonsavtale som Norge og Tyskland inngikk i juni 1940. Forfatteren hevder at Norge i avtalen frasier seg retten til å drive krig mot tyskerne så lenge verdenskrigen varte. Norske myndigheter beskrev etter krigen avtalen bare som en våpenstillstandsavtale. På den bakgrunn ble kirkeminister Ragnar Schanke i Quisling-regjeringen dømt og henrettet for høyforræderi.

Videre hevder Fjærtøft i boka at norske offiserer løy om kapitulasjonsavtalen da de vitnet under rettsoppgjøret. Han mener å kunne vise at blant annet biskop Eivind Berggrav gikk meget langt i samarbeid med tyskerne.

— Det er skremmende at man i 50 år kan dekke over hvordan «gode nordmenn» opptrådte i denne krisetida, mener Fjærtøft. Hans nye bok kommer på Gyldendal forlag i begynnelsen av oktober.

Anders Bør Løvgren
inn i Perm 100248

10248

4